
PERNIĆEV POETSKI HOD KROZ VRIJEME

Mirjana Pavletić, Roč

Vladimir Pernić započeo je svoje poetsko putovanje prije gotovo šest desetljeća. Prve je stihove zapisao još kao srednjoškolac, kasnije je svoju poeziju povremeno objavljivao u časopisima i zbornicima, a prva mu je pjesnička zbirka, *Ubjačić*, objavljena 1979. godine. Zaredale su se zatim: *Srhi* (1990.), *Znamen* (1996.), *Cicirici i Senjali* (2007., zajedno s kajkavskim pjesnikom Ivom Kalinskim), *Suita Mediterranea* (2013.) i *Iznucani verši* (2018.).

Njegova sedma knjiga pjesama, *Postelja od oblaka*, izlazi u vrijeme kada Pernić slavi 75. rođendan, obilježava 60 godina svoga pjesništva i 50 godina kontinuiranog i izuzetno aktivnog djelovanja u Katedri Čakavskoga sabora Roč koja je i izdavač te publikacije. Zbirka svjedoči o pjesniku koji se slobodno i potpuno prepušta svemu što ga prati na uzbudljivom i začudnom poetskom putovanju; o poeti koji unatoč gdjekojim prolaznim burama i neverama, uporno traži i pronalazi smiraj, smisao i ljepotu svakog novog proživljenog trenutka. Na tom putu, ponekad, vrijeme učini svoje i zarobi mu misao u neumitnu spoznaju o prolaznosti, pa se i pogled u prošlost, to okretanje unatrag, na otiske vlastitog postojanja kroz vrijeme, utjelovljuje u niz pjesničkih slika koje vješto posložene i odabranim riječima satkane u stihove, stvaraju male umjetničke forme, univerzalne istine različitih tema i motiva. Zbirka sadrži 75 pjesama, podijeljena je u pet poglavlja: *Tvoje ruke*, *Tragovi sjećanja*, *Vrutak istine*, *Uzalud zov* i *Bendima*.

Emotivni naboj, izrazita senzualnost, nježnost, blagost i profinjenost u odabiru leksika krasi stihove prvog poglavlja. *Tvoje ruke* naslov je cjeline, kao i prve pjesme u zbirci, kojom nas Pernić uvodi u svoj svijet intime, u svijet satkan od najdubljih emocija, od ljubavi bez koje i ne bi bilo poezije, od najtananijeg osjećaja koji ga obuzima i kojega pretače na voljenu osobu, do lepeze istančanih emocija koje će kasnije, u drugoj cjelini zbirke, prerasti u neki oblik panteističke ljubavi prema prirodi, zavičaju i ljepotama svijeta.

Tragovi sjećanja vode pak čitatelja u pjesnikov zavičaj, u bezbrižno djetinjstvo, na stranice spomenara koji obiluje pastoralnim motivima, smirujućim pejzažima, dječaćkim istraživanjima prostora kojima je okružen i o kojima progovara gotovo ispovjednim tonom. Čitajući Perničeve hvalospjeve prirodi, čovjek poželi biti svjedokom tih čudesnih i čudnovatih slika gdje se *vrbovo šiblje leleće u grgljanju voda / ledenih i hitrih; gdje je mahovina / meka i vlažna / podatna bosim tabanima / osokoljenog daždevnjaka; gdje u prisoju sunce počiva / milovano nježnim gorskim vilama / i lahornim pojem vjetrova; gdje gasnu molitve u klasju dozrela žita; gdje se čuje začuđeni njihaj oblaka...* Stihovi su to puni zavičajne topline, duboko utisnute memorije i proživljenih dojmova, puni ljubavi prema krajevima i krajolicima koji su oblikovali Pernića osobno, njegova filozofska gledišta pa i njegovu poetiku.

Životnim i poetskim hodom kroz vrijeme Pernić, kao i mnogi drugi pjesnici, dolazi i do one ključne točke kada ga sve više obuzimaju teme imanentne filozofiji egzistencijalizma. Život i smisao života poprimaju sasvim drugu dimenziju u odnosu na vrijeme kada je taj hod tek započinjao svojim prvim koracima i usponima; drugačiju u odnosu na vrijeme kada su koračanja bila snažna, čvrsta, puna energije i optimizma i kada se koračalo ukorak s drugima prema nekom boljem svijetu, a nadasve na vrijeme kada su dosegnute te željene visine i kada se činilo da je, s vrha gledajući, čitav svijet nadohvat ruke i treba ga samo „ubratiti“.

No, osobno iskustvo i životna zrelost sad dovode pjesnika do *Vrutka istine* i promišljanja o suštini postojanja i spoznaje o neumitnoj prolaznosti. Tako nas u svojim stihovima podsjeća na ugasla ognjišta i zarasle proplanke, govoreći zapravo o prostorima i vremenima koja su zauvijek nestala; upozorava na nova „instant“ vremena koja donose i nove, često upitne vrijednosti, kao i na sveprisutni nemar i nebrigu o svijetu, prirodi, planetu kakvoga čovječanstvo današnjega vremena ostavlja budućim. Misao o prolaznosti neizostavno doziva i temu prelaska u neku drugu dimenziju, temu rastanka, temu smrti. Da, pjesnik progovara i o smrti (mada se riječ *smrt* tek jednom izriječkom u zbirci spominje) svjestan neminovnog ishodišta, ali i lišen ovozemaljskih strahova.

U Perničevim stihovima prisutna je i zabrinutost zbog sve očitijih društvenih nepravdi, nedostatka empatije, razumijevanja i etičnosti, sveprisutnije pohlepnosti i nemoralna, sve dubljih razlika među društvenim slojevima, otuđenosti, tjeskobe, dehumanizacije društva, sveprisutne malograđanštine, klanjanja lažnim vrijednostima... Upravo te teme dolaze do izražaja u četvrtoj cjelini zbirke (*Zalud zov*) gdje je u fokusu mali čovjek sa svojim problemima i patnjama, čovjek sa društvenog dna, kojemu je oduzeto dostojanstvo, čovjek zarobljen u svojoj besperspektivnosti. Neke od pjesama koje nam Pernić nudi u ovome dijelu zbirke izrazito su emocionalno angažirane balade. Kako bi postigao što snažniji efekt u

prikazu pojedinih apsurdnih, besmislenih i nakaradnih pojava, kako bi razotkrio taj lažni sjaj i „velevažnu“ moć, pjesnik se služi blagom ironijom, ponekad satirrom pa čak i burleskom. Tako, u ovoj cjelini nailazimo i na tamne, mračne, apokaliptične scene s kakvima se dosad nismo još susretali u Pernićevoj poeziji pa se ne možemo oteti dojmu da su ti stihovi vjerojatno nastali kao reakcija na teška i neugodna pandemijska vremena koja su, udaljivši čovjeka od čovjeka, otuđivši ga od društva, obitelji i životnih radosti, ponudivši mu neprirodno i nehumano kao „novo normalno“, itekako utjecali na neočekivani poetski pesimizam kod Pernića.

Za razliku od prva četiri koji sadrže pjesme pisane hrvatskim standardom, u petom nam poglavlju Pernić predstavlja svoje recentne čakavske stihove pisane ročkim idiomom, jezičnim nasljeđem svoga doma, svoga zavičaja, jezikom materinskim, onako kako je svoj poetski hod i započeo prije gotovo šezdeset godina.

I mada su to „na prvo čitanje“ kratke, uglavnom vesele, čak humorne, ritmički razigrane pjesmice, kada se malo ozbiljnije u njih zaviri, na površinu ubrzo isplivaju njihove duboke poruke, opomene, *mudrosnice*. Tako je Pernićeva zavičajno-idiomska poezija još jednom potvrdila da se i tim relativno skromnim lokalnim idiomom može izraziti čitava lepeza tema i motiva, opažanja i emocija, od dječaćkkih doživljaja i dojmova zapečaćenih u osobnoj memoriji (*hrustaju veje pud nugami / brnčiju brncji / čvrčak hrupav čepi i čvrči / bravinci semu tamu semu tamu / tekaju prukurvaju*), preko malih životnih radosti, briga i težačkih žuljeva, htijenja i nadanja, priča i praznovjerja (*u đire n đirutonde / štrige sva pljes plesale / zavrtele / zvrtele / vrtele*), dobra i zla (*zapuštaj / ušervaj / znaj / ne puzabij / tići smerun iz srca zletje / v ajer zletje / visuko visuko / h soncu letje / nuajdu kumpanja / gnjizdo sturje / zljegu juaja / i mluade zguje / ku ti je srce otprtu / nuazet turnuaju / spjet u tebe / i u tebe / veselu spje*), ljepote, ljubavi i utjehe pa sve do sjete i boli zbog rasta(n)a.

Pronašao je, dakle, Pernić u svome poetskom *bavulu* još *iznucanih verši* i podario ih svojoj publici (napose onoj koja prati njegovo čakavsko pjesništvo) i u ovoj zbirci, kao zasebnu cjelinu pod naslovom „*Bendima*“ (*berba*). Ti se *verši* nastavljaju na njegovu prethodnu, u potpunosti dijalektalnu knjigu pjesama „*Iznucani verši*“ (2018.), u kojoj je vrlo promišljeno posegnuo za starim, prastarim, *iznucanim* (u značenju: istrošenim, ali i dalje korisnim!) riječima i frazama koje su se pak pređuboko šćućurile i sakrile u memorijske bunare starijih žitelja Rošćine. Otkrivši ih ponovo i spoznavši im ljepotu, ne samo značenja, već i ritma i muzikalnosti, Pernić je odlučio produljiti im život. Ugradio je te čudesne arhaizme u svoje dijalektalne lirske slike i tako ih jedinstvenim jezičnim vinjetama dodatno ukrasio.

Nakon šest desetljeća poetskoga rasta, zrenja, snivanja i stihopjevanja, sada s bogatim iskustvom sjedobradog mudraca, novi poetski prostori i vremena posta-

ju pjesniku novi izazovi. Pernićeva poezija, kako ona na standardu tako i ona čakavska, mada i dalje progovara o vječnim pitanjima i sebi svojstvenim temama i motivima kao što su ljubav, sreća, priroda, dom, zavičaj, nudi nam se nikad refleksivnija. Ona je misaona i kad je intimna, i kad je pejzažna, i kad je socijalna i kad je angažirana. Ona je sjajan spoj proživljenih svjedočanstava i duboke senzibilnosti, puna poruka iskazanih katkad izravno, a najčešće kroz metafore i simbole, ali uvijek onim začudnim jezikom kojega pjesnik pleće svojim iznimnim smislom za odabir leksika i stilskih figura. Već nam je dobro poznata Pernićeva zaigranost riječima, on jednostavno voli riječi, voli eksperimentirati i odabrane riječi stavljati u suodnos kako bi i na taj način, i sadržajno i ritmički, naglasio, pojačao dojam. Pernić je odabrao potpunu slobodu izražavanja, lišen okova vezanoga stiha, rime, norme i metrike, lepršavo prepušten mislima i asocijacijama, nesputano šeće bjelinom papira i puni ga stihovima oživljenim pjesničkim istinama o sebi i svijetu koji ga okružuje.

Lakoća i tečnost Pernićeva stihopjevanja, melodioznost i ritmičnost, bogatstvo i jasnoća pjesničkih slika, pitoreskne scene i sinestezijska ozračja, preplavit će čitatelja nevjerojatnim, gotovo meditativnim iskustvima. Toj se poeziji valja čistim srcem prepustiti i zajedno s pjesnikom uživati na *postelji od oblaka*.

(Iz pogovora u knjizi pjesama Vladimira Pernića „*Postelja od oblaka*“, Katedra Čakavskog sabora Roč, 2022.)